

Nieuw voerhek is meer dan alleen ijzer vervangen

Vreten is voor de koeien meer dan alleen de kop door het voerhek steken. De koe moet lekker staan, zich niet verwonden en veel voer opnemen. Om dat comfort te creëren komt er meer bij kijken dan alleen het hek vervangen.

Tekst en foto's: Eric Pijnappels

In een natuurlijke omgeving eet de koe niet van de grond maar vreet ze het gras af op ongeveer 10 tot 15 centimeter hoogte. Daarbij verwondt ze zich niet aan de hals of schouders en belast ze haar voorpoten niet extra. In de stal kan dit heel anders zijn. Daarom is er met veel zaken rekening te houden bij de aanschaf van een nieuw voerhek of renovatie van de voergang. Bijvoorbeeld de maten van het hek. De vreetbreedte is al jaren 65 cm. Door grotere koeien past 70 cm nu beter. Om binnen een bepaald stramien te passen hebben sommige voerhekken netto echter een kleinere vreetbreedte dan 65 cm. De inwendige hoogte van het voerhek dient minimaal 90 cm te zijn. Bij een maximale hoogte van 60 cm van de roosters tot de onderste keerbuis moet de bovenste keerbuis op 1,40 m hoogte hangen. Zit de onderzijde lager, dan is natuurlijk een grotere inwendige hoogte nodig.

▪ Twee buizen of een hek?

Dan de keuze tussen een zelfsluitend voerhek of gewoon twee horizontale buizen. Dit laatste is goedkoper maar heeft meer voordelen. De gemiddelde voeropname blijkt hoger te zijn doordat de ranglage dieren meer vreten. Een voerhek bestaande uit twee horizontale buizen heeft alleen de voorkeur in een stal met voldoende separatiemogelijkheid, zodat behandelingen als droogzetten, insemineren, drachtigheidscontrole goed uitvoerbaar zijn. In veel bestaande stallen is dit niet het geval en komt een zelfsluitend voerhek dus beter tot zijn recht. Bij twee keerbuizen voorkomt gehakseld voer het morsen over de roosters.

▪ Voerhek standaard voorover

Wanneer de koeien staan te vreten, duwen ze in een zelfsluitend voerhek met de schouders tegen de spijlen. Dit kan gemakkelijk kleine wondjes of letsels bij de koeien veroorzaken.

En het geeft de extra belasting op de klauwen om zich af te zetten. Ook het voerhek wordt hierdoor zwaarder belast, met snellere slijtage tot gevolg. Door een nieuw voerhek standaard ongeveer 15 cm voorover te zetten, hebben de koeien een beter vreetbereik, met minder hinder. Het is een eenvoudige en goedkope winstpunt.

▪ Voergang verhogen

Door de voergang te verhogen hoeven de dieren minder te reiken naar het voer. Ze hangen niet in het voerhek en de voorklauwen worden door minder overhangen ontlast. Het beste is het om de voergang ongeveer 10 cm hoger te leggen dan de roosters. Een groter hoogteverschil heeft het nadeel dat de ruimte tussen onderkant hek en vloer te klein wordt. Er kan dan immers een kleinere voorraad voer voor het hek liggen. Wanneer er meer keren per dag kleinere porties worden gevoerd, is dat

geen probleem. Maar wie één keer per dag een luchtig gemengd rantsoen voert, loopt bij een geringe afstand tussen vloer en hek de kans dat een deel van het rantsoen door het hek op de roosters valt. Wil je dan het voer verder van de koeien afleggen, dan is vaker aanschrijven weer noodzakelijk. Anders gaan de koeien toch weer in het voerhek hangen om te proberen het voer te pakken dat nog net binnen het bereik ligt. Het verhogen van de voergang kan bijvoorbeeld met een extra laag van circa 8 à 10 cm beton of zuurbestendige dichtasfalt-beton over de oude vloer.

▪ Veel ruimte achter het hek

De inzichten voor de benodigde loopvreetruimte achter het voerhek zijn aanzienlijk verruimd ten opzichte van de tijd dat de meeste ligboxenstallen in Nederland gebouwd werden. Afhankelijk van de stalindeling is bij nieuwbouw een loopvreetruimte van 4 meter achter het voerhek geen uitzondering. Het is dus goed om bij renovatie te bekijken wat haalbaar is. Het kan helpen om het nieuwe voerhek naar voren te plaatsen. Veel voergangen zijn breed genoeg voor de huidige voersystemen en kunnen wellicht smaller. Hierdoor ontstaat een bredere dichte

Een opstap voor de voorpoten van de koeien achter het voerhek is geen probleem.

morsrand achter het voerhek. Dit hoeft geen probleem te zijn, mits gewerkt wordt met een mestschuif. Ook een opstap voor de voorpoten is geen bezwaar. In combinatie met het verhogen van de voergang is het gemakkelijk om het voerhek te verplaatsen. De nieuwe voerhekpalen kunnen dan eenvoudig met de voetplaat op de oude voergang vloer bevestigd

worden. Wanneer je daarna de verhogende laag beton stort, is de paal prima bevestigd.

▪ Voergoot coaten

Bij een nieuw voerhek hoort ook een dito voergoot. Het (opnieuw) coaten van de voergoot zorgt ervoor dat het zure voer de betonvloer niet verder aantast. Vooral snijmaïs is zuur en vreet in het beton in. Behalve de beschermende werking is coating door het gladde oppervlak makkelijker schoon te vegen en te reinigen. Dit verbetert de voeropname en vermindert het smaakbederf. De breedte van de coating varieert van 1,20 tot 1,50 m. Om een goed beloopbaar stuk op een smalle voergang over te houden is een stroom van 1,20 meter brede coating soms het maximaal haalbare. Bij het voeren en vreten ligt het voer meestal over een breedte van 1,50 m. Het is het best deze breedte dus ook te coaten. Om ook het voerhekmuurtje te beschermen is een opstaande rand van 20 cm het beste ook mee te coaten. De kosten van een coating van de voergoot liggen rond 25 euro per vierkante meter.

Je kunt de levensduur van de coating verlengen door de voergang niet leeg te schuiven met het kale staal van de loaderbak of trekkerschuif over de coating te schuren. Beter is het om dat met een rubberbeklede schuif of bak te doen. ■

Eric Pijnappels is Projectleider Nieuwbouw Rundveehouderij bij DLV Bouw, Milieu en Techniek, www.dlvbmt.nl

Vreten is voor de koeien meer dan alleen de kop door het voerhek steken.

Bij een horizontale buis als voerhek hebben de dieren meer vrijheid tijdens het vreten, wat de voeropname verbetert.

Het voerhek voorover zetten geeft minder belemmering tijdens het vreten.